

Cách Hỗ Trợ Trẻ Em Bị Suy Giảm Khả Năng Nói Và Ngôn Ngữ

Bộ Giáo dục 2022

Giới thiệu

Các bậc phụ huynh luôn mong muốn mang đến cho con em mình một môi trường sống và học tập tốt nhất nhằm nuôi dưỡng các em đạt được thành công trong tương lai. Việc nhận biết sớm và cung cấp sự hỗ trợ cho trẻ em có nhu cầu giáo dục đặc biệt (SEN) sẽ tạo điều kiện thuận lợi cho các em thích nghi với cuộc sống hàng ngày và môi trường học tập, đồng thời phát triển tiềm năng của các em.

Suy giảm khả năng nói và ngôn ngữ (Speech and Language Impairment-SLI) là gì?

Ngôn ngữ là yếu tố cơ bản để xây dựng tri thức và cũng là công cụ quan trọng để tư duy và giao tiếp. SLI không chỉ ảnh hưởng đến giao tiếp của trẻ với người khác mà còn cản trở sự phát triển học tập, cảm xúc và xã hội. Trong các loại SLI phổ biến có bốn loại chính:

➤ **Vấn đề về phát âm (Rối loạn âm lời nói)**

Do các lý do khác nhau nên việc phát âm không chính xác và gây ra sự nhầm lẫn về lời nói. Ví dụ (bằng tiếng Anh): “son” được nói là “done”, “toy” là “tall”, v.v...

➤ **Vấn đề về ngôn ngữ (Rối loạn ngôn ngữ)**

Đối với việc hiểu, không thể hiểu đầy đủ thông điệp trong đàm thoại gây ra hiểu lầm và do đó câu trả lời đưa ra không phải là những gì được hỏi. Đối với việc diễn đạt, do khả năng tổ chức yếu kém hoặc không sử dụng được các từ vựng phù hợp nên lời nói khó hiểu.

➤ **Vấn đề về lưu loát (Rối loạn lưu loát)**

Thường được gọi là nói lắp. Trong khi nói, có sự lặp lại nhiều âm tiết hoặc từ, kéo dài âm tiết, tốc độ nói nhanh hoặc chậm quá mức, ngắt giọng bất thường hoặc không thể nói trong thời gian dài ngay cả khi mở miệng.

➤ **Vấn đề về giọng nói (Rối loạn giọng nói)**

Do các lý do khác nhau nên gây ra khàn giọng, mất tiếng, khó kiểm soát âm lượng, âm vực cao hoặc thấp quá mức, tăng âm hoặc giảm âm mũi, v.v...

Vai trò của Cha Mẹ

Tôi nghi ngờ rằng con tôi có thể bị SLI.....

Bắt đầu liên hệ với Điều phối viên về Nhu cầu Giáo dục Đặc biệt (SENCO), giáo viên, nhân viên hướng dẫn học sinh hoặc nhân viên xã hội của nhà trường để nhà trường có thể giới thiệu trẻ đến các nhà trị liệu ngôn ngữ tại trường (các SBST) để nhận được các dịch vụ theo dõi.

Con tôi được đánh giá là bị SLI...

- Chủ động cung cấp thông tin về SLI và SEN liên quan khác của trẻ cho nhà trường càng sớm càng tốt.
- Duy trì liên lạc với các SBST, SENCO, giáo viên chủ nhiệm, giáo viên bộ môn, v.v..., để nắm được tình trạng giao tiếp và học tập ở trường của trẻ. Tham gia thảo luận về các chiến lược hỗ trợ thích hợp nếu cần thiết.

- Hiểu trẻ hơn, nói chuyện với trẻ nhiều hơn và thể hiện những từ vựng và câu nói khác nhau trong cuộc sống hàng ngày. Sử dụng các câu hỏi hướng dẫn để giúp trẻ suy nghĩ và sắp xếp nội dung của lời nói để nâng cao khả năng diễn đạt ngôn ngữ của các em.
- Đối với những lỗi phát âm của trẻ, hãy giúp trẻ luyện tập thêm ở nhà để phát triển các kỹ năng từ mục tiêu đơn giản đến phức tạp. Khuyến khích và khen ngợi nhiều hơn, nhắc nhở trẻ chú ý đến những lĩnh vực cần cải thiện, nâng cao sự tự tin và cảm giác thành công của trẻ.
- Nếu trẻ có vấn đề nói lắp, trước tiên hãy xây dựng sự tự tin của trẻ khi nói. Hãy kiên nhẫn lắng nghe và nhắc trẻ tạm dừng một cách hợp lý trong khi nói. Ví dụ (bằng tiếng Anh), tạm dừng sau từ “pool” trong “swimming pool” có ý nghĩa hơn là tạm dừng sau từ “swimming”.
- Đối với vấn đề về giọng nói, nếu trẻ bị khản giọng, hãy nhắc trẻ hạn chế tối đa các hành vi lạm dụng giọng nói như la hét hoặc khóc quá nhiều, cố hắng giọng, nói quá mức, v.v... Nhắc trẻ để giọng nói được nghỉ ngơi đầy đủ, uống nhiều nước hơn, ăn nhiều trái cây và rau quả, ăn ít đồ chiên rán hoặc đồ ăn cay, tập thể dục thường xuyên và duy trì tâm trạng tốt để ngăn ngừa tình trạng các vấn đề trở nên tệ hơn.

Các biện pháp và chiến lược hỗ trợ

Nhìn chung, trường học sẽ cung cấp các hỗ trợ sau tùy theo nhu cầu của học sinh:

- Nếu các trường đã triển khai “Dịch vụ trị liệu bằng giọng nói nâng cao tại trường học (SBSTS)” thì các trường này sẽ sử dụng các SBST, trong khi các trường khác chưa triển khai “SBSTS nâng cao” sẽ sử dụng các nguồn bổ sung như “Tài trợ trị liệu bằng giọng nói nâng cao” hoặc “Tài trợ hỗ trợ học tập” để sắp xếp các SBSTS bao gồm phạm vi phòng ngừa, khắc phục và nâng cao thông qua sự hợp tác giữa các SBST, giáo viên và phụ huynh, để những học sinh bị SLI có thể nhận được sự hỗ trợ kịp thời, toàn diện và phù hợp, đồng thời khả năng ngôn ngữ tổng thể có thể được nâng cao. Các dịch vụ bao gồm:
 - Thiết lập cơ chế theo trường học nhằm xác định và giới thiệu những học sinh bị nghi ngờ mắc chứng SLI
 - Cung cấp đánh giá khả năng nói và ngôn ngữ và sự hỗ trợ cho học sinh
 - Cung cấp tư vấn và đào tạo cho giáo viên và phụ huynh
 - Phối hợp với giáo viên bộ môn để phát triển các chiến lược giảng dạy nhằm nâng cao các kỹ năng “nghe, nói, đọc và viết” của học sinh
- Tổng hợp các yếu tố trị liệu ngôn ngữ vào dạy và học và cho phép học sinh áp dụng linh hoạt các kỹ năng ngôn ngữ liên quan trong các bài học để nâng cao khả năng giao tiếp và học tập của các em.
- Khuyến khích giáo viên và phụ huynh tham gia các buổi trị liệu để nâng cao hiểu biết về nhu cầu của học sinh và các kỹ năng hỗ trợ.
- Sử dụng tài liệu đào tạo, gói hỗ trợ, hướng dẫn, v.v..., giúp những học sinh bị SLI nâng cao hiệu quả học tập và giao tiếp của các em.

Các trang web và số điện thoại hữu ích để giải đáp thắc mắc

Bộ Giáo dục

<http://www.edb.gov.hk>

Văn phòng Giáo dục Khu vực Hồng Kông	2863 4646
Văn phòng Giáo dục Khu vực Kowloon	3698 4108
Văn phòng Giáo dục Khu vực Tân Giới Đông	2639 4876
Văn phòng Giáo dục Khu vực Tân Giới Tây	2437 7272

Các thách mắc chung về Giáo dục đặc biệt
Bộ phận Dịch vụ trị liệu bằng giọng nói

3698 3957
3698 3790

Thông tin giáo dục tổng hợp và giáo dục đặc biệt trực tuyến “SENSE”

<https://sense.edb.gov.hk>

- Thông tin về việc hỗ trợ học sinh bị SLI
<https://sense.edb.gov.hk/en/types-of-special-educational-needs/speech-and-language-impairment/index.html>
- Hỗ trợ học sinh bị SLI-Nguồn hỗ trợ cho phụ huynh
<https://sense.edb.gov.hk/en/types-of-special-educational-needs/speech-and-language-impairment/resources/resources-for-parents.html>
- “Hướng dẫn phụ huynh về Phương pháp tiếp cận giáo dục tổng hợp toàn trường”
<https://sense.edb.gov.hk/uploads/page/integrated-education/guidelines/ieparentguide.pdf>
- Hướng dẫn hoạt động về “Phương pháp tiếp cận giáo dục tổng hợp toàn trường”
https://sense.edb.gov.hk/uploads/page/integrated_education/landing/ie_guide_en.pdf

Bộ Y tế

Dịch vụ Đánh giá Trẻ em

<https://www.dhcas.gov.hk/en/>

Dịch vụ Y tế dành cho Học sinh

<https://www.studenthealth.gov.hk/eindex.html>

Bộ Phúc lợi Xã hội

<https://www.swd.gov.hk>